

OBRAČUNAVANJE DDV OD STORITEV ZAVAROVANJA KREDITOJEMALCEV

Pojasnilo DURS, št. 4230-1429/2010-2, 25. 2. 2011

Davčni zavezanec navaja, da ima banka z zavarovalnico sklenjeno plico za kolektivno življenjsko zavarovanje kreditojemalcev stanovanjskih kreditov. Kreditojemalec pristopi k zavarovanju tako, da podpiše pristopno izjavo, s katero se zaveže, da prvi obrok premije banki plača takoj ob izdaji potrdila o zavarovanju, ostale obroke pa plačuje mesečno z direktnimi bremenitvami (banka mesečno bremeni njegov TRR). Zavarovalnica izstavi račun banki za vse premije skupaj. Sklenitelj zavarovanja – zavarovalec je banka, prav tako je banka upravičenec do zavarovalnine v primeru, če pride do škodnega dogodka, npr. smrt kreditojemalca ali nezmožnost odplačila kredita. Z zavarovalnino banka krije neodplačani znesek dolga.

Od zneska premij, za katere zavarovalnica izstavi račun banki, ima banka pravico do določene provizije za storitve posredovanja zavarovanja, za kar izstavi zavarovalnici račun.

Davčnega zavezanca zanima:

1. Ali je banka dolžna obračunati DDV na zavarovalno premijo, ki jo zaračuna kreditojemalcu?
2. Ali je banka dolžna obračunati DDV na provizijo, ki jo zaračuna zavarovalnici za storitve posredovanja zavarovanja?

Banka opravi kreditojemalcu zavarovalno storitev, ki je oproščena plačila DDV.

Storitev, ki jo opravi banka zavarovalnici, ne predstavlja storitve zavarovalnega posredništva, zato je ta storitev obdavčena z DDV.

V skladu s 1. točko 44. člena Zakona o davku na dodano vrednost – ZDDV-1 (Uradni list RS, št. 10/10 – UPB 2 in 85/10) so plačila DDV oproščene zavarovalne in pozavarovalne transakcije, vključno s povezanimi storitvami zavarovalnih posrednikov in zastopnikov. Zavarovalni in pozavarovalni posli iz 1. točke 44. člena ZDDV-1 so na podlagi 71. člena Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost – pravilnik (Uradni list RS, št. 141/06, 52/07, 120/07, 21/08, 123/08, 105/09, 27/10, 104/10 in 110/10), v skladu s predpisi, sklepanje in izvrševanje pogodb o premoženjskem in življenjskem zavarovanju, pozavarovanju in sozavarovanju.

Iz predložene pogodbe o kolektivnem življenjskem zavarovanju kreditojemalcev banke, sklenjene med banko in zavarovalnico, izhaja, da je zavarovatelj zavarovalnica, zavarovalec banka, zavarovane osebe pa so kreditojemalci, ki podpišejo pristopno izjavo in izpolnjujejo zahteve iz 2. člena splošnih pogojev. Zavarovana oseba se tako vključi v zavarovanje na podlagi podpisane pristopne izjave, ki je sestavni del police kolektivnega življenjskega zavarovanja, sklenjene med banko in zavarovalnico.

Za zavarovalno transakcijo je značilno, da se zavarovatelj zaveže, da bo za zavarovanca v zameno za vnaprejšnje plačilo premije ob nastopu škodnega dogodka opravil storitev, ki je bila dogovorjena ob sklenitvi pogodbe. Iz sodne prakse Sodišča Evropskih skupnosti (v nadaljevanju: sodišče ES) izhaja, da je izraz „zavarovalne transakcije“ načeloma dovolj širok, da zajema tudi dodelitev zavarovanja od zavezanca, ki sam ni zavarovatelj, ampak v okviru kolektivnega zavarovanja svojim strankam priskrbi tako kritje z uporabo storitev zavarovatelja, ki prevzame odgovornost za zavarovano tveganje.

V konkretnem primeru banka v okviru kolektivnega zavarovanja zavarovanim osebam, s

katerimi je predhodno podpisala kreditno pogodbo in ki so podpisale pristopno izjavo ter izpolnjujejo zahteve iz 2. člena splošnih pogojev, priskrbi kritje z uporabo storitev zavarovalnice, ki sprejme zavarovane osebe v kritje.

Iz navedenega izhaja, da v konkretnem primeru banka kreditojemalcu opravi zavarovalno storitev, oproščeno plačila DDV.

Davčni zavezanec navaja, da ima banka od zneska premij, za katere zavarovalnica izstavi račun banki, pogodbeno dogovorjeno pravico do določene provizije za storitve posredovanja zavarovanja, za kar izstavi zavarovalnici račun.

V zvezi z vprašanjem glede obveznosti obračuna DDV na provizijo, ki jo banka zaračuna zavarovalnici za storitve posredovanja zavarovanja, je treba poudariti, da iz sodne prakse Sodišča ES izhaja, da morajo biti za priznanje lastnosti zavarovalnega posrednika ali zastopnika v smislu DDV izpolnjeni določeni bistveni vidiki funkcije zavarovalnega posredništva in zastopništva kot so na primer neposredno razmerje tako z zavarovalcem kot z zavarovancem, vzdrževanje pogodbenih razmerij z naročniki zavarovanj ter iskanje naročnikov in povezovanje le-teh z zavarovalnico, pri tem pa je poudarilo, da samo pooblastilo, da v imenu zavarovatelja sklepa zavarovanja, ni odločilni kriterij.

Pri odločitvi, ali gre v konkretnem primeru za storitve zavarovalnih posrednikov in zavarovalnih zastopnikov, je zaradi ohranitve pravne realnosti in prakse opredelitev storitev zavarovalnih zastopnikov in zavarovalnih posrednikov po Direktivi Sveta 77/92/EGS* lahko v pomoč, vendar pa oseba, ki se v skladu z določbami omenjene direktive šteje za zavarovalnega zastopnika ali posrednika, ni avtomatično to tudi z vidika sistema DDV.

V skladu s prvim odstavkom 219. člena Zakona o zavarovalništvu – ZZavar (Uradni list RS, št. 109/06 – UPB2) je zavarovalni posrednik oseba, ki posreduje pri sklepanju zavarovalnih pogodb za eno ali več zavarovalnic. Posredovanje po prvem odstavku tega člena je storitev, katere predmet je prizadevanje spraviti zavarovalca v stik z zavarovalnico, da bi se z njo pogajal za sklenitev zavarovalne pogodbe. Poleg navedenega se pod zavarovalno posredništvo štejejo tudi aktivnosti, ki so povezane s pripravo na sklenitev zavarovalne pogodbe ter pomoč pri izvrševanju pravic iz pogodbe, še posebej pri reševanju odškodninskih zahtevkov, naslovljenih na zavarovalnico.

V konkretnem primeru banka nastopa kot zavarovalec, osebe, ki z banko sklenejo kreditno pogodbo, pa lahko na podlagi podpisa pristopne izjave in ob izpolnjevanju zahtev iz 2. člena splošnih pogojev, pristopijo h kolektivnemu življenjskemu zavarovanju kreditojemalcev banke. Banka ima neposredno razmerje tako z zavarovalnico kot tudi z zavarovanimi osebami – njenimi kreditojemalci, prav tako lahko zaključimo, da banka išče osebe, ki bi pristopile h kolektivnemu zavarovanju. Vendar pa banka nastopa kot zavarovalec, zavarovanih oseb ne povezuje z zavarovalnico, ampak lahko le-te na podlagi podpisa pristopne izjave pristopijo k zavarovanju, s podpisom izjave pa se zavarovane osebe odpovedujejo pravici do vstopa v zavarovanje kot pogodbeni stranka.

Tudi iz opredelitve davčnega posrednika iz 219. člena ZZavar izhaja, da v konkretnem primeru banka ne opravlja storitev zavarovalnega posredništva, saj ne posreduje pri sklepanju pogodb, prav tako pa tudi ne izvaja aktivnosti za pripravo na sklenitev zavarovalne pogodbe. Glede na to, da je banka določena kot upravičenec, ne izvaja pomoči pri izvrševanju pravic iz pogodbe, ampak uveljavlja pravice, ki izhajajo iz pogodbe, sklenjene z zavarovalnico.

Iz navedenega izhaja, da banka zavarovalnici ne opravi storitve zavarovalnega posredništva, zato je ta storitev obdavčena z DDV.

** Direktiva Sveta z dne 13. decembra 1976 o ukrepih za učinkovito izvajanje svobode ustanavljanja in svobode opravljanja storitev v zvezi z dejavnostmi zavarovalnih zastopnikov in posrednikov in zlasti o prehodnih ukrepih za take dejavnosti (UL L 26, 31. 1. 1977, str. 14), ki jo je nadomestila Direktiva 2002/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. decembra 2002 o zavarovalnem posredovanju (UL L 9, 15. 1. 2003, str. 3). Navedena direktiva se je z ZZavar prenesla v pravni red Republike Slovenije.*